

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Säätelä, Sirku (2022) Reflektion om språkliga utmaningar inom vården. FUI-bloggen 30.11.2022.

30.11.2022 | Kommentarer

Reflektion om språkliga utmaningar inom vården

Vårdstuderande **Erika Hildén** och **Jenna Kuoppamaa** fick en idé för sitt examensarbete om språkets betydelse och språkförbistring inom vården under sina praktikperioder. Syftet med undersökningen var att utreda hur svenskspråkiga vårdstuderande förhåller sig till tvåspråkigheten på Vasa centralsjukhus och hur att den interna kommunikationen upplevs och fungerar på de två språken. Undersökningen gjordes med hjälp av en online enkät, efter att etiskt tillstånd erhållits från Yrkeshögskolan Novia att sända ut enkäterna. Studien inkluderar således endast Yrkeshögskolan Novias svenskspråkiga vårdstuderande i Vasa och var ett beställningsarbete från sjukvårdsdistriktet Vasa Centralsjukhus, som denna undersökning gäller, står för den specialiserade vården inom Vasa sjukvårdsdistrikt, som består av tvåspråkiga, svenskspråkiga och finskspråkiga kommuner i Österbottens kustområde. Vasa Centralsjukhus (2020) betonar i sina stadgar de språkliga rättigheterna och hänvisar till Finlands lagstiftning gällande grundlagen (6§ och 17§) samt språklagen och hälso-sjukvårdslagen (6§), med mål att patientens språkrättigheter ska förverkligas genom VCS språkprogram.

Språkkunskaperna hos vårdare kan ha betydelse vid arbetssökning och i tvåspråkiga regioner kan det vara ett krav att behärska de båda inhemska språken. Gällande vårdstuderandes upplevelser om tvåspråkigheten (i detta fall svenska och finska) på Vasa centralsjukhus finns inga tidigare kartläggningar. Det är dock viktigt och bör lyftas upp med tanke på att det berör alla arbetstagare. I denna text redovisas i korthet resultat och reflektioner av examensarbetet som gjordes vården 2021 med syftet att få en insikt i svenskspråkiga vårdstuderandes upplevelser av vårdmiljön och språkets betydelse inom en vårdorganisation där finska och svenska används parallellt.

När det gäller arbete inom hälso- och sjukvård och omsorg är kommunikationen och därmed språket, betydelsefullt för att bemötandet av patienter/klienter ska kunna ske utan missförstånd och enligt de

språkliga rättigheterna. Den interna kommunikationen personal emellan spelar en väsentlig roll i detta sammanhang och kan därmed anses som organisationens främsta resurs helhetsmässigt.

Positiva resultat gentemot tvåspråkighet som framkom i studerandes svar var främst inställningen till språk, där de båda inhemska språken sågs som en rikedom och något alla kunde lära sig och dra nytta av. Resultatet tyder på att en positiv attityd är av stor vikt när man kommunicerar på två språk. Positiva attityder kan tolkas bero på studerandes allmänna intresse och viljan att lära sig använda och tala i detta fall finska, men även personalens inställning till studerande med annat modersmål än de själva, har en stor betydelse för hur studerande agerar.

Negativa aspekter som framkom var att många studerande upplever rädsla i samband med användningen av det andra inhemska språket. Orsakerna bakom denna rädsla beskrevs som rädsla för dåligt bemötande, fördomar och attityder. I frågan som ställdes om negativa attityder mot svenskan hade 52 % hade svarat "ja, det finns". Orsakerna till negativa attityder kan vara att man inte förstår eller att man är oförmögen att själv tala det andra inhemska språket.

I arbetssituationer var det frågor kring hantering av information, så som svårigheter att tolka medicinska texter som kunde orsaka problem. När det kommer till kommunikationen med personalen kom det fram i resultaten att det varierar beroende på avdelning, så det är svårt att på förhand förbereda sig för t.ex. språkförbistring. De flesta studerande kommenterade att detta ofta beror på hur öppna personalen är med att själva tala de båda språken och hur interaktionen mellan två personer fungerar. Det blir således väldigt beroende av person hur man agerar. Språkvalet påverkas utgående från arbetssituationen, och arbetstempot nämndes som en bidragande faktor när det gällde valet av språk. Om det gick snabbare och smidigare med det andra språket så valde man det i stället ifall man flytande kunde tala båda språken, för att underlätta arbetets gång. Vid stressiga eller känsliga situationer kändes det enklast och tryggast att tala sitt eget modersmål.

Studien belyste de utmaningar som en levande, i detta fall tvåspråkig vårdmiljö, för med sig. Detta är ett ämne som är bristfälligt utrett och borde forskas i mera för att utvecklas vidare. Det vore viktigt att få mera kunskap om varför det finns negativa attityder och hur dessa kunde åtgärdas. Studien är en god start för en vidareutveckling i ämnet. Samma frågor kunde ställas till studerande med annat modersmål än svenska, vilket troligtvis skulle ge ett annorlunda resultat. Det finns flera infallsvinklar och uppslag till fortsatt forskning. Utmaningarna ligger i att skapa en meningsfull kommunikation så att den motsvarar tvåspråkighetens, och idag även i allt högre grad flerspråkighetens, realitet då allt flera vårdare och studerande kommer från utlandet och har bristfälliga kunskaper både i svenska och finska. Att kartlägga attityder och hur de kan förändras kunde fungera som en social indikator för hur två- / flerspråkigheten kan utvecklas inom en vårdorganisation. Attityderna till olika språk kan även anses vara en rekryteringsfaktor och kan påverka studerandes val av arbetsplats efter examen i dessa tider när bristen på personal är påtaglig.

Källor

- Ali, P.A., Watson, R., 2018. Language barriers and their impact on provision of care to patients with limited English proficiency: Nurses' perspectives, White Rose Research Repository [Online] http://eprints.whiterose.ac.uk/136009/1/Ali_et_al-2017-Journal_of_Clinical_Nursing.pdf [Hämtat: 19.10.2020]
- Danermark, B., 2000. En bok om den svåra konsten att samverka. Samverkan-himmel eller helvete? Stockholm: Förlagshuset Gothia AB
- Donnell, A., Duffy, T., Snowden, A., 2010. s. 241-244. Pioneering Theories in Nursing, Andrews UK Ltd. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.novia.fi/lib/novia-ebooks/reader.action?docID=1790759>
- Nurse Key, 2017. [Online] <https://nursekey.com/22-culture-care-theory-of-diversity-and-universality/> [hämtat: 05.12.2020]
- Skjeggstad, E., Gerwing, J., Gulbrandsen, P., 2017. Language barriers and professional identity: A qualitative interview study of newly employed international medical doctors and Norwegian colleagues, NORA - Norwegian Open Research Archives [Online] <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/61284/PEC-language-final.pdf?sequence=4&isAllowed=y> [Hämtat: 18.10.2020]
- Tanner, J., Lassus, J., 2018. Kotimaiset kielet työelämässä: suomenruotsalaisten raporttoimat kokemukset työelämän viestintätilanteista ja saamasta kielenopetuksesta, AFinLAn vuosikirja, s. 116-130 [Online] https://tritonfinna.fi/novia/PrimoRecord/pci.cdi_crossref_primary_10_30661_afinlavk_69285?fbclid=IwAR3K_kVar0mCly-7m31p0X14VIPZLfskZw2AlK7kv5cQhBKj9nVqxmOXzSA [hämtat: 19.10.2022]
- Vasa centralsjukhus (u.å.). [Online] <http://www.vks2025.fi/tekstiversio/kaksikielisyysvoimavarana.html> [hämtat: 15.11.2020]
- Vasa centralsjukhus, 07.02.2020. [Online] https://www.vaasankeskussairaala.fi/sv/for_patienter/sjukhusguiden/sjalvb estammande/vart-sjukhus-ar-tvasprakigt/ [hämtat: 13.11.2020]

Texten har granskats och godkänts av Novias redaktionsråd 30.11.2022.

Granskat av Novias campusredaktion

Nyckelord:

Hälsa och Vårdförbrukning inom vården Vasa centralsjukhus Examensarbete

[Reflektion om språkliga utmaningar inom vården » Novialia](#)